

In nummer 1:

- Provincies gaan tot op de bodem
- Gastcolumn: Ger Koopmans
- Handhaven, geen woorden maar daden
- Milieuprofessionals doen stapje extra
- Vergunningen lopen in de papieren
- Hardnekkige milieuproblemen tackelen
- Welke stank is nog te harden?
- Milieubarometer slaat aan
- Wie bepaalt of de vervuiler betaalt?
- Werken aan een klimaatbestendig Nederland
- Kaderrichtlijn Water biedt veel beleidsruimte
- Provincies volop aan de slag met omgevingsvergunning
- Europese ambities in 2006
- De Uitvoering: Roeien tegen de stroom in

Betere milieuregels, minder loketten

Zowel Brussel als het ministerie van VROM werken aan betere regelgeving. Meer transparantie voor bedrijven en burgers, snellere afhandeling en een eenvoudigere weg naar de loketten van de overheid. Maar tegelijkertijd mag het terugdringen van de administratieve lasten niet zorgen voor meer bestuurlijke lasten van de provincie. Het is dus zaak op beide fronten een vinger aan de pols te houden.



Het is nog maar de vraag of het slim is de thematische strategie voor de bodem 'Europees' te regelen. Foto: Michiel Wijnbergh.

'Betere Regelgeving' heet het Europese project om de regelgeving te stroomlijnen. Tegelijkertijd pakt VROM z'n regelbestand aan in het project 'Modernisering van de regelgeving'. Beide projecten zetten in op een verlichting van de administratieve lastendruk, zonder dat het beschermingsniveau voor milieu er op achteruit gaat. Dat houdt in meer transparantie voor bedrijven en burgers, een snellere afhandeling van klachten en vergunningen en een eenvoudigere weg naar de loketten van de overheid. Of, als het maar enigszins kan, slechts één loket in plaats van loketten

Uitvoerende rol

Bij veel van de regels waar het om gaat hebben de provincies een uitvoerende rol. Die rol varieert van vergunningverlener of subsidietoekener tot handhaver of planner. Voor de provincies is het dan ook noodzakelijk beide projecten goed te volgen en zo nodig er tijd op in te springen. Zo kan worden voorkomen dat de vermindering van de lasten voor bedrijven en burgers leidt tot een toename van de bestuurlijke lasten. Want dan zitten de provincies met de gebakken peren.

Effectanalyse

Het Europese project 'Betere Regelgeving' koppelt aan elk nieuw voornemen van de Europese Commissie een effectanalyse. Voor decentrale Europese overheden is het dus zaak te bewerkstelligen, dat daarin al naar voor hen belangrijke effecten gekeken wordt. Dat past ook goed bij de nieuwe rol van het Comité van de Regio's. Dit Europees Adviesorgaan, waarin ook zes Nederlandse provinciebestuurders zitten, gaat adviseren over toepassing van het subsidiariteitsbeginsel. Een hele mond vol, maar het komt er op neer dat Brussel geen dingen Europees gaat regelen die beter op nationaal of decentraal niveau kunnen gebeuren. Dat is bijvoorbeeld een discussiepoint bij de thematische strategie voor de bodem. Waar het grensoverschrijdende karakter van luchtkwaliteit het noodzakelijk maakt dit 'Europees' te regelen, ligt dat bij bodemkwaliteit anders.

Aansluiten

In Nederland bestaat geen effectanalyse voor regelgeving zoals op Europees niveau. Wel zijn er meerdere toetsen. Nederlandse milieuregels zijn steeds vaker implementaties van Europese regels. Dit maakt het voor het IPO noodzakelijk aan te sluiten bij zowel de in het Europese traject al gemaakte analyses als betrokken te zijn bij het maken van de Nederlandse wetgeving. Daarnaast er is nog een flink pak regelgeving van eigen bodem. Het regelgevingsprogramma 2006 van VROM bevat maar liefst 47 wetten, 70 Amvb's en 39 ministeriële regelingen op het gebied van milieu. Daar kan het IPO natuurlijk niet allemaal aandacht aan geven. Maar we moeten wel weten welke van deze wetten, besluiten en regelingen zodanige impact hebben op de provinciale uitvoeringspraktijk dat ze prioriteit moeten krijgen.

IPO-beïnvloeding

De vraag is alleen: hoe doe je dat? De Adviescommissie Milieu heeft hiervoor de 'Aanpak IPO-beïnvloeding van de Nederlandse milieuregelgeving' vastgesteld. Een aantal elementen van deze aanpak zijn:

- benoemen van prioritaire dossiers;
- aansluiten op de werkwijze die de Kerngroep Europees Milieubeleid hanteert voor de Europese dossiers;
- verbinden van verantwoordelijken aan de dossiers (gedeputeerde, dossiertrekker, contactpersoon bij vakbepaald, enzovoort);
- streven naar gezamenlijke IPO-positiebepaling;
- tussentijds kunnen opereren op basis van mandaat.

Welke dossiers bestuurlijk dan wel ambtelijk prioritair zijn, wordt nog bepaald. Op het lijstje staan in ieder geval de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet luchtkwaliteit, de wetten over veehouderij in relatie met geur en ammoniak en de Nederlandse implementatie van de EU-richtlijn Milieuaansprakelijkheid.

De 'Aanpak IPO-beïnvloeding van de Nederlandse milieuregelgeving' is te vinden op www.ipo.nl onder Milieu Algemeen. Daar komt ook het voortgangsoverzicht van de prioritaire dossiers te staan.

Meer informatie bij Ronald Groen, 070-3735575, GROEN-R@pzh.nl

Provincies gaan tot op de bodem

Waar zouden we zijn zonder de bodem? We verbouwen er onze voedingsmiddelen op, halen er delfstoffen uit, zetten er onze huizen neer en ga zo maar door. We moeten dus met zijn allen zuinig zijn op de grond onder onze voeten. Maar hoe kom je tot duurzaam bodembeheer? In het rapport 'Bouwstenen voor een Bodemvisie; bodembeheer in ruimtelijke ontwikkelingen' gaan provincies letterlijk en figuurlijk tot op de bodem.



Foto: Michiel Wijnbergh.

Het rapport is het resultaat van het gezamenlijke project 'Duurzaam provinciaal bodembeheer en ruimtelijke plannen'. De projectgroep vond al snel dat het ontwikkelen van een gezamenlijke visie te beperkt was. In de betekenis van de Van Dale is een visie immers niets meer dan een gedachtebeeld of voorstelling. Een 'droom' als het ware. En met dromen alleen geef je geen invulling aan duurzaam bodembeheer. Het gaat er niet om waar de provincies, waterschappen en

gemeenten voor staan, maar waar ze voor gaan. Geen visies, maar concrete, SMART-geformuleerde ambities. Dromen met een deadline dus!

Uitgangspunt

Toch is als uitgangspunt wel een visie gehanteerd. Eentje die in heel bodemland expliciet omarmd is, namelijk de visie waaraan de kern van de Beleidsbrief bodem ten grondslag ligt:

Een gezonde en levende bodem levert maatschappelijke diensten. Een gezonde bodem kan zich (eerder) herstellen van verstoring of verandering van het gebruik, kan water, gassen, stoffen en energie opslaan en bewaren, en is in staat tot afbraak en synthese van stoffen. Ook heeft een gezonde bodem het natuurlijke vermogen om ziekten en plagen te voorkomen of te onderdrukken, een dragend vermogen te bieden en een stabiele fysieke structuur. De bodem herbergt een historisch archief en draagt een landschappelijke identiteit. (...) De (gebruiks)waarde van de bodem moet behouden blijven. De gebruiker van de bodem heeft het recht de bodem te benutten maar ook de plicht zorgvuldig met de bodem om te gaan en met belangen van derden.

Handen en voeten

Niemand zal bezwaar maken tegen de goede voorname in deze visie. Toch zullen velen het slechts voor kennisgeving aannemen in plaats van tot actie over te gaan. De projectgroep heeft dan ook een volgende slag gemaakt om deze algemene uitgangspunten voor goed, duurzaam bodembeheer en -beheer handen en voeten te geven.

Afvragen

Aan de hand van dit plaatje kunnen provincies, waterschappen en gemeenten zich afvragen welke functies de bodem in hun gebied heeft en welke eisen daar uit voortvloeien. En andersom: waar moet allemaal rekening mee worden gehouden op plekken waar de bodem een nieuwe functie krijgt? Wat betekent landbouw – en dan vooral bijzondere vormen van landbouw of nicheproducten – voor bijvoorbeeld het benodigde organisch stofgehalte in de bodem? En voor de vochtvoorziening? En voor de chemische en biologische kwaliteit?

Bodemthema's

Aan een groot deel van de eigenschappen van bodemfuncties heeft de projectgroep de naam 'Bodemthema's' gehangen. De hele bodemwereld spreekt en verstaat elkaar immers in thema's als verzuring, vermisting, verdroging, verzilting, maar ook 'bodemenergie' en 'waarden van de bodem'. Voor een aantal van deze thema's bestaan zelfs harde, bij wet- en regelgeving of beleidsmatig vastgestelde toetsingscriteria (ambities in ruimte én

tijd). Voor het thema (chemische) bodemkwaliteit is er bijvoorbeeld een heel circus aan normen waaraan bij specifieke ruimtelijke functies moet worden voldaan. Ook is er ten aanzien van slechte chemisch bodemkwaliteit een ijkpunt in de tijd, namelijk het jaar 2023.

Ruimtelijke relevantie

Voor een groot aantal andere thema's is dat allemaal minder duidelijk en zijn de keuzes dus meer afhankelijk van specifieke vragen. Zo kan de geschiktheid van de bodem voor warmte/koudeopslag in een kaartbeeld uitgedrukt worden en zo een rol spelen bij het toekennen van zowel bodembestemmingen als bij de vergunningverlening. Als bijvoorbeeld CO₂-reductie een provinciaal speerpunt is, kan met zo'n kaartbeeld makkelijker bepaald worden waar een dergelijke reductie te realiseren is. Met andere woorden, waar binnen de provincie dit thema ruimtelijk relevant is. Bodemdaling is bijvoorbeeld geen probleem dat binnen de hele provincie speelt. Dit kan dus concreet op een kaart worden aangegeven, zodat hiermee rekening kan worden gehouden bij de ruimtelijke functietoedeling. Die ruimtelijke relevantie is vervolgens weer te koppelen aan een concrete provinciale of gemeentelijke ambitie. Als van tevoren bekend is dat bodemdaling een jaarlijkse kostenpost van 3 miljard euro voor herstel van wegen, riolerings, kabels en leidingen met zich meebrengt, is het niet handig om deze functies te realiseren op plekken die hiervoor gevoelig zijn. Dit kan voor meerdere thema's zo worden gedaan en vervolgens, met behulp van GIS-techniek, een hulpmiddel zijn bij het maken van keuzes voor bestemmen, inrichten en beheer.

Inzichten

Het rapport 'Bouwstenen voor een Bodemvisie; bodembeheer in ruimtelijke ontwikkelingen' geeft dus niet zozeer panklare antwoorden, maar roept eerder op een gestructureerde manier nieuwe vragen op. De antwoorden hierop leveren de inzichten die het mogelijk maken om duurzaam gebruik van de bodem en de verschillende functies daarvan beter op elkaar af te stemmen.

Meer informatie bij Kees Bes, provincie Noord-Holland, 023-5143761, Besc@noord-holland.nl

Dankwoord

Voor de totstandkoming van het rapport en de gedachten voor deze bijdrage is véél dank verschuldigd aan: Peter Verbon en Wim Rosbergen (provincie Zuid-Holland), Vincent Vleeshouwers (provincie Gelderland), Marieke Theeuwen (provincie Utrecht) Evelien Verbauwen en Elly van Noorden (provincie Noord-Brabant) en Roelof Westerhof van TNO.

Gastcolumn De tribune van de doolhof



Ondanks de vele glossy bladen en folders over vergunningverlening en handhaving is de huidige vergunningspraktijk in de ogen van velen niet ideaal. De veelheid aan eisen van de Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke overheid maakt het aanvragen én verlenen van vergunningen tot een vaak uiterst ingewikkelde oefening. Ondernemers raken naar hun eigen gevoel vaak verstrikt in een juridisch doolhof van dure rapporten, beleidslijnen, circulaire, NEN-normen en tegenstrijdige regelgeving. Jarenlange vergunningsprocedures zijn geen uitzondering. De kosten van onderbouwingen stijgen enorm. Zonder externe hulp is er zelfs voor eenvoudige aanvragen geen doorkomen meer aan. Vergunningverleners hebben het dus ook niet gemakkelijk. Zij hebben te maken met de druk van ontevreden ondernemers en de eis tot zorgvuldigheid.

Om al deze redenen is het van groot belang dat het kabinet opschiet met een aantal grote operaties. Veel meer bedrijven moeten onder een AMVB komen te vallen. Duidelijke algemene regels - zonder de mogelijkheid voor inhoudelijk bezwaar en beroep - zal veel ondernemers meer duidelijk vooraf geven. Deze AMVB's moeten zo ruim mogelijk omschreven worden. Ik twijfel of het tempo van deze operatie voldoende hoog is en of belangenorganisaties bereid zijn om voldoende ruimte te maken in die AMVB's.

Ingrijpend is het voornemen om een omgevingsvergunning, één van de revoluties van dit kabinet, per 1 januari 2007 te introduceren. Voor burger en bedrijfsleven brengt deze vergunning vele procedures tot één terug. De CDA-fractie vindt dat ook de WVO-vergunning van de waterschappen eronder moet vallen. De introductie van fatale termijnen in de omgevingsvergunning maakt het nog leuker. Er zullen vergelijkingen komen van de termijn waarbinnen aanvragen ontvankelijk worden verklaard. Gemeenten die daar standaard langer over doen, zullen gedwongen worden hier aan te werken. Gemeenteraden zullen daar nauwlettend op toezien. Het is wissieso te hopen dat de nieuwe gemeenteraden hun controlerende taak op vergunninggebied weer zelf oppakken, zodat we afkomen van de eendimensionale benadering van de VROM-inspectie.

De komende maanden zal in de polder en in de Kamer nog veel gesproken worden over de omgevingsvergunning. De wijze waarop die ene vergunning in één besluit door één orgaan vorm gegeven wordt, zal nog veel bestuurlijk stof doen opwaaien. Het is de kunst om het eenvoudig te houden en te maken. De burger maakt dat allemaal niks uit. De doolhof van de burger voor het loket zal verplaatst worden naar de vergunningverlener achter het loket. De burger gaat met genoegen op de tribune van dit doolhof zitten! Met de stopwatch van de fatale termijnen in de hand!

Ger Koopmans
Tweede-Kamerlid CDA

Handhaven, geen woorden maar daden

Handhaven is tegenwoordig het toverwoord. Je hoort het te pas en te onpas. Ook milieubescher- ming valt en staat bij handhaving. Dit kan de over- heid alleen realiseren met kwalitatief goede hand-avingorganisaties. De afgelopen jaren zijn met deze instanties duidelijke afspraken en plannen ge- maakt. Nu moet gaan blijken wat daarvan terecht- komt.

De maatschappij mag vertrouwen op een adequate en doelmatige handhaving van de milieuwet- geving. Daarom hebben de ministeries van VROM en V&W, het IPO, de VNG en de UvW samen afgespro- ken om de handhaving te verbeteren en te professiona- liseren. In deze professionalisering van de milieuwet- handhaving vervult de provincie een coördinerende rol. Een en ander is wettelijk geborgd in de Wet milieube- heer en het Besluit kwaliteitseisen handhaving milieube- heer.

Veel op papier

In de afgelopen drie jaar is er veel gedaan. Er staat veel op papier. Vrijwel alle instanties ontwikkelden strate- gieën, protocollen, programma's en plannen, die inmid- dels zijn vastgesteld. Slechts een gering aantal handha- vingorganisaties blijft hierin op achter. Bij deze organisa- ties hebben de provincies de druk flink opgevoerd. Via ambtelijke of bestuurlijke trajecten wordt afgedwongen dat alsnog aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan.

Bewijzen

Nu begint er een nieuwe fase: kijken hoe die plannen werken en of ze in de praktijk wel effectief zijn. Dat vraagt veel energie. De provincie waakt ervoor dat de plannen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Er is immers veel op papier gezet, maar de instanties moeten nu bewijzen dat ze ook echt professioneler kunnen wer- ken. Na twee jaar volg een evaluatie, waarbij ook de rol van de provincies aan de orde komt.

Ontwikkelingen

Op het terrein van de professionele milieuhandhaving doen zich verschillende ontwikkelingen voor. Daar waar nodig wordt de professionalisering dan ook verder ver- diept en verbreed, zodat de kwaliteit van handhaving met dezelfde vaart mee ontwikkelt. Een goed voorbeeld daar-



Onder regie van het Bestuurlijk landelijk overleg milieuhandhaving (BLOM) wordt verder gewerkt aan het professionaliseren van de handhaving. Foto: Michiel Wijnbergh.

van is de WABO: de één-bevoegd-gezag- en de één-loket- gedachte zijn ook van belang voor de handhaving. Net als de aanbevelingen van de commissie-Alders, die van invloed kunnen zijn op de inrichting van het interbe- stuurlijke toezicht. Maar ook deregulering is van belang. Komt het primaat in dat geval vooral bij handhaving te liggen? Om goed op al deze ontwikkelingen in te spelen, is afgesproken de professionele handhaving verder ont- wikkelen. Dit gebeurt onder regie van het Bestuurlijk landelijk overleg milieuhandhaving (BLOM).

Voortdurende aandacht

De provincies realiseren zich dat de voortgang van dit proces voortdurende aandacht vereist. 'Tevreden achter- over leunen' is niet aan de orde, want het kost tijd om in

dit soort trajecten tot goed geoliede cycli te komen. Druk op deze processen blijft daarom nodig. Hier ligt dan ook met name het accent op voor de nabije toekomst. ●

Meer informatie bij Hanne Nieuwboer, provincie Noord- Holland, 023-5143810, nieuwboerj@noord-holland.nl

Veel interprovinciale projecten afgerond

Milieuprofessionals doen stapje extra

Milieuprofessionals doen nu eenmaal graag een stapje extra, dat is algemeen bekend. Ook in 2005 hielden veel provinciale medewerkers zich weer bezig met interprovinciale milieuprojecten. Vaak gebeurde dit naast hun eigen werk, wat het enthousiasme en de betrokkenheid van deze mensen nog eens extra onderstreept. Gelukkig kregen ze loon naar werken; maar liefst 27 projecten werden afgerond.



In Helmond schermt een geluidswal met zonnepanelen het spoorlawaai af. Foto: Michiel Wijnbergh

De ontwikkelde producten variëren van een dynamisch werkboek over duurzame ontwikkelingspolitiek tot vijf provinciale proeftuinen voor het stimuleren van duurzaam ondernemen. In het jaarverslag over PRISMA 2005 wordt natuurlijk uitgebreid stilgestaan bij alle projecten waaraan vorig jaar in interprovinciaal verband is gewerkt.

Websites

Zo zijn er websites gelanceerd over zaken als 'milieu in de leefomgeving' en de 'strate- gische monitoring'. Ook is er onderzoek gedaan naar de knelpunten bij herontwikke- ling en sanering van een aantal gasfabrieksterreinen, het ontwikkelen van een eendui- dige dosis-effect relatie voor stank, gezondheid en hinder, en het ontwikkelen van een norm voor energieprestatie op bedrijventerreinen.

Kritisch

Voor de vergunningverlening volgens de Wet milieubeheer zijn kaderstellende docu- menten ontwikkeld. Hierin staan eensluidende voorschriften op het gebied van bodem, afvalwater en energie, waaraan moet worden voldaan alvorens een milieuvergunning wordt afgegeven. Hiermee anticiperen provincies op de algehele tendens om toch voor- al kritisch om te gaan met het verlenen van vergunningen en de op te nemen voor- schriften.

Tekort

Dit artikel doet de vele andere projecten die in het jaarverslag worden beschreven uiter- aard schromelijk tekort. Indien u geïnteresseerd bent in wat zich het afgelopen jaar in interprovinciaal verband allemaal nog meer heeft afgespeeld, dan kunt u contact opne- men met ondergetekende voor een exemplaar. ●

Meer informatie bij: Ruud Bruggeman (IPO), tel. 070-8881210, e-mail: rbruggeman@ipo.nl

Vergunningen lopen in de papieren



Wat in de ene provincie wel mag op milieugebied, mag in de andere niet. Of er gelden verschillende regels en voorwaarden voor het verkrijgen van een milieuvergunning. Met het PRISMA-

Wat in de ene provincie wel mag op milieugebied, mag in de andere niet. Of er gelden verschillende regels en voorwaarden voor het verkrijgen van een milieuvergunning. Met het PRISMA-project Kaderstelling vergunningverlening wil het IPO die verwarring voor eens en voor altijd uit de wereld helpen. In gezamenlijk overleg ontwikkelen de provincies eenduidige documenten om te gebruiken bij het opstellen van een milieuvergunning.

project Kaderstelling vergunningverlening wil het IPO die verwarring voor eens en voor altijd uit de wereld helpen. In gezamenlijk overleg ontwikkelen de provincies eenduidige documenten om te gebruiken bij het opstellen van een milieuvergunning.

Het PRISMA-project kaderstelling vergunningverlening is door het IPO opgezet om de vergunningverlening door provincies beter te stroomlijnen. In de milieuvergunningen, een uitvloeisel van de Wet milieubeheer, moeten provincies namelijk met heel wat verschillende onderwerpen rekening houden. Die onderwerpen variëren van afvalwater en veiligheid tot financiële zekerheid. Voor elk onderwerp wordt een document samengesteld waarin staat wat relevant is. De vergunningen lopen dus letterlijk in de papieren.

Punten

De gezamenlijk ontwikkelde documenten behandelen per onderwerp de volgende punten:

- het kader voor beoordeling van de aanvaardbaarheid van de beoogde milieubelasting;
- de mogelijke vragen voor de aanvraag om deze beoordeling te kunnen uitvoeren;
- de mogelijke overwegingen bij de beoordeling;
- de mogelijke voorschriften om zorg te dragen dat een van tevoren aanvaardbaar geachte milieubelasting ook inderdaad aanvaardbaar blijft.

Werkwijze

Voor het opstellen van deze kaderstellende documenten is een procedure vastgesteld. Een volledige beschrijving van deze procedure is terug te vinden op de website van Infomil, www.infomil.nl, onder de link 'Overheden voor overheden' en vervolgens 'Project kaderstelling vergunningverlening IPO'.

Ook de documenten die op dit moment al zijn afgerond zijn terug te vinden via de Infomil-site. Een aantal daarvan zijn al formeel door IPO vastgesteld en dus definitief; over een aantal andere moet nog worden besloten. Deze staan als eindconcept op de website.

Veranderingen

Aangezien het milieubeleid voortdurend in beweging is, zijn de documenten aan verandering onderhevig. Om ook deze veranderingen beter te stroomlijnen is een beheersstructuur opgezet. Iedereen die verbeteringen ziet, kan deze met behulp van het formulier 'verbetervoorstel' insturen naar het secretariaat van de werkgroep via e-mail adres GStekhuizen@Brabant.nl. Het formulier is eveneens te downloaden van www.infomil.nl.

Meer informatie bij Gudo Stekhuizen, provincie Noord-Brabant, 073-6808564, GStekhuizen@brabant.nl

Hardnekkige milieuproblemen tackelen

De provincies willen in 2006 hardnekkige milieuproblemen tackelen en oplossen. Maar dit is slechts één van de ambities die worden uitgesproken in PRISMA 2006. In dit document staan maar liefst 33 interprovinciale milieuprojecten die de provincies dit jaar gaan uitvoeren



Ter verbetering van de luchtkwaliteit gaan de provincies het gebruik van biobrandstoffen stimuleren. Staatssecretaris Van Geel maakte onlangs bekend dat in 2007 2% van de op de Nederlandse markt gebrachte benzine en diesel uit biobrandstoffen bestaan. In 2010 moet dit percentage zijn opgehoogd tot 5.75%. Om een start te maken wordt dit jaar het bijmengen van biobrandstof fiscaal gestimuleerd. Foto: Michiel Wijnbergh.

Het PRISMA-programma vloeit voort uit de Strategische Milieu Agenda waarin globaal het interprovinciale milieubeleid voor de jaren 2005 tot en met 2008 is vastgelegd. Voor 2006 hebben de provincies milieu en gezondheid bestempeld als belangrijk thema. Zo zal onder meer het gebruik van aardgas en biobrandstoffen gestimuleerd worden.

Andere onderwerpen

Ook gaan de provincies zich sterk maken voor het onderwerpen van een kennisbank externe veiligheid en het

opstellen van een selectiepakket met voorschriften voor de milieuvergunning. De verontreinigde bodem is ook zo'n onderwerp dat provincies al jaren intensief aanpakken en dat voorlopig nog wel even op de agenda blijft staan. In 2006 richt de aandacht zich vooral op de risico's van de uitspoeling van bestrijdingsmiddelen.

Natuurlijk wordt in PRISMA 2006 ook aandacht besteed aan handhaving, de omgevingsvergunning, Europees milieubeleid en monitoring, om maar enkele andere actuele onderwerpen te noemen. Het gaat echter te ver

om in dit artikel stil te staan bij alle onderwerpen die in 2006 aan de orde komen. Zaken die extra aandacht verdienen worden elders in dit blad belicht. Ook zullen de projectleiders over de voortgang en de resultaten van hun projecten in Milieuwerk berichten, zodat iedereen op de hoogte blijft.

Bestellen

Indien u precies wilt weten wat er allemaal in PRISMA 2006 vermeld staat, kunt u bij ondergetekende een exemplaar bestellen. Natuurlijk zolang de voorraad strekt, maar voorlopig zijn er nog wel voldoende exemplaren beschikbaar.

Meer informatie bij: Ruud Bruggeman (IPO), 070-8881210, rbruggeman@ipo.nl



Welke stank is nog te harden?

Stank is volgens de Gezondheidsraad een milieuprobleem dat de gezondheid negatief kan beïnvloeden. Provincies en gemeenten moeten hier rekening mee houden bij de vergunningverlening en ruimtelijke ordening. Maar dat valt nog niet mee. Want hoe bepaal je welke stank nog te harden is? De dosis-effect relatie voor geur is hierbij een onmisbaar hulpmiddel.

Het IPO heeft OpdenKamp Adviesgroep, Fastadvies en de Universiteit Utrecht in 2005 een onderzoek uit laten voeren naar de bruikbaarheid van de dosis-effect relatie voor geur op lokaal niveau. De uitkomst van het onderzoek luidde dat het instrument eerst verder ontwikkeld moet worden voordat het op lokaal niveau bruikbaar is. Een conclusie die gedeeld werd door de begeleidingscommissie, met daarin vertegenwoordigers van de meest betrokken overheden, het bedrijfsleven, adviesbureau's en kennisinstellingen.

Opnieuw definiëren

De onderzoekers hebben onder meer het effect van geur opnieuw gedefinieerd. Naast hinder zorgt stank immers ook voor verstoring van het gedrag. Mensen passen bijvoorbeeld hun gedrag aan de stank aan. Aan de hand van die nieuwe definitie is vervolgens de hele bestaande methodiek opnieuw doorgenomen en daar waar nodig van noodzakelijke aanpassingen voorzien.

Standaardiseren

Om een bruikbare dosis-effect relatie te krijgen, blijkt vooral het verdergaand standaardiseren van de diverse onderdelen van de voorgestelde werkwijze noodzakelijk. Daarnaast zijn zowel aan de effectkant (onder andere

mate van hinderlijkheid en verstoring van gedrag) als aan de dosiskant (juiste bepaling blootstelling) noodzakelijke kwaliteitsverbeteringen gesignaleerd. De resultaten van het onderzoek zijn aanleiding voor de overheden om nieuwe afspraken te maken over de wijze waarop geurhinder in de toekomst wordt bepaald. Datzelfde geldt voor de manier waarop het geurbeleid in Nederland wordt uitgevoerd.

Milieu en Gezondheid

IPO heeft dit project laten uitvoeren onder het thema Milieu en Gezondheid van zijn strategische milieugenda. Dat is voor zowel beleid als voor de uitvoeringspraktijk een belangrijk gegeven. Dit project onderstreept namelijk opnieuw dat elk negatief effect van geur tevens een negatief effect op de gezondheid is. Stank is daarmee, naast lawaai, luchtkwaliteit en binnenmilieu, een belangrijke factor binnen het thema Milieu en Gezondheid. Minder stank vergroot het welbevinden en vermindert daarmee de aantasting van de gezondheid van de mens.

Bianca Milan, DCMR, Milieudienst Rijnmond, 010-2468118, JBM@dcmr.nl

Het IPO gaat samen met andere overheden nieuwe afspraken maken over het bepalen van geurhinder. Foto: Michiel Wijnbergh.



Milieubarometer slaat aan

De milieubarometer vindt meer en meer respons bij het midden- en kleinbedrijf. Onlangs meldde zich de 500ste gebruiker. Ter gelegenheid van deze mijlpaal is een embleem geïntroduceerd voor bedrijven die met de barometer werken.



De MKB-Milieubarometer maakt de milieuscore en milieukosten van een bedrijf eenvoudig en snel zichtbaar. Hierdoor kan de ondernemer prioriteiten stellen bij het nemen van milieumaatregelen en het terugdringen van de milieukosten. Bovendien maakt het de communicatie over de milieuprestatie makkelijk, zowel intern met medewerkers als extern. Door het gebruik van de barometer kan bovendien fors op milieukosten worden bespaard. Dit kan oplopen tot duizenden euro's. De aanschafkosten van de MKB-Milieubarometer bedragen 175,- euro. Het instrument verdient zich dus zeer snel terug. De barometer is een initiatief van

Mijlpaal

Ovet BV, een overslagbedrijf van kolen en ertsen in Vlissingen, kocht de 500e MKB-Milieubarometer van Stichting Stimular, de gangmaker achter dit initiatief. Ter gelegenheid van deze mijlpaal introduceerde Stimular een embleem voor bedrijven die met de Milieubarometer werken. Jacques Suurmond, milieugedeputeerde van de provincie Zeeland, prees de ondernemers



Milieugedeputeerde Jacques Suurmond (l.) stempelt het eerste embleem op de Milieubarometer van Ovet. Foto: Anda van Riet.

die uit eigen beweging aan de slag gaan met duurzaamheid. "Bedrijven trekken steeds vaker aan het draadje van het nemen van de eigen verantwoordelijkheid voor duurzaam ondernemen." Martin van der Ende van Ovet liet weten dat de barometer goed aansluit bij het kwaliteits- en milieubeleid van het overslagbedrijf: "We houden vier indicatoren nauwlettend in de gaten: het elektriciteitsverbruik per ton overslag, dieselvebruik per ton overslag, afval per medewerker en watergebruik per medewerker. Ons doel is om deze prestatie-indicatoren continu te verbeteren."

Provincies stimuleren het gebruik van de Milieubarometer. Met succes, want het gebruik van de Milieubarometer zit in een stroomversnelling. Stimular-directeur Adriaan van Engelen: "We streven naar een snelle opschaling naar onze doelgroep van 30.000 MKB-bedrijven in heel Nederland." Ook alle andere 499 gebruikers van de MKB-Milieubarometer kunnen het embleem bij Stimular opvragen.

Meer informatie over de MKB-Milieubarometer: www.milieubarometer.nl

Werken aan een klimaatbestendig Nederland



De drijvende kas is een innovatieve oplossing voor gebieden die periodiek kunnen kampen met wateroverlast. Foto: Dura Vermeer Groep BV.

Nederland moet in 2012 6% minder CO2 uitstoten dan in 1990. Dat is 'peanuts' in vergelijking met wat nodig is om ons land leefbaar te houden. Maar met het louter opschroeven van onze inspanningen is klimaatverandering niet tegen te houden. Ons land moet zich daarnaast terdege voorbereiden op de effecten ervan. Maar wat is daarvoor nodig? Om die vraag te beantwoorden is het onderzoeksprogramma 'Klimaat voor ruimte' gestart.

Extreem weer en verkeer

Klimaatverandering brengt ons vaker extreem weer, zowel naar de koude als de warme kant toe. Wat doet dat met ons vervoerssysteem? Hoe zorgen we ervoor dat onder zulke omstandigheden het verkeer in ons land niet steeds ontregeld wordt? Naar die vragen doet Piet Rietveld van de VU (Amsterdam) onderzoek in het kader van het programma Klimaat voor Ruimte. Ook doet hij onderzoek naar het effect van laag- en hoogwater op het functioneren van de binnenvaart en op de reactie van bedrijven daarop. Als vrachtschepen vaker vastlopen of minder zwaar beladen kunnen worden vanwege de lage waterstanden, kunnen bedrijven vanwege de oplopende kosten kiezen voor transport over de weg of zelfs voor verplaatsing van het bedrijf.

Het klimaat verandert. Eén van de oorzaken is de uitstoot van CO₂. In het kader van het Kyoto-protocol werken overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties al hard aan vermindering van de uitstoot. Dat is echter lang niet voldoende om de temperatuurstijging over 50 jaar tot twee graden te beperken. En een hogere stijging zal onherroepelijk de maatschappij ontwrichten. Daarom moeten de inspanningen flink worden opgeschroefd. Niet 6% reductie ten opzichte van 1990, wat nu het doel is, maar 80% in 2030. Op dit moment geeft het beleid weinig hoop dat dit doel ooit gehaald wordt. Aan energiebesparing kan veel worden gedaan, maar er gebeurt relatief weinig. Investeren in alternatieve energiebronnen lopen ook niet over. Reden te meer om stevig in te zetten om ons tegen de effecten van klimaatverandering te beschermen ofwel om ons land klimaatbestendig te maken.

Effecten

Maar wat is een klimaatbestendig land? Wat houdt dat in en aan welke zaken moeten we dan denken? Het Milieu en Natuur Planbureau heeft in november vorig jaar een boekje uitgebracht met de effecten in Nederland. Duidelijk wordt dat de klimaatverandering extra stress geeft op de natuur, die toch al onder druk staat door visserij, vermessing, versnippering en verlies van leefgebieden. Gevoelige soorten hebben een grote kans op uitsterven. Meer wateroverlast, maar ook tekorten worden verwacht en de veiligheid tegen overstromingen is in het geding als we niet stevig daarin investeren. Voor landbouw is een snellere groei van gewassen door hogere temperaturen en meer CO₂ in de lucht gunstig, maar daar staat vermoedelijk meer schade door wateroverlast en -tekort en door plagen tegenover. Recreanten profiteren van het warmere weer; dat is gunstig voor de economie. Aan de andere kant kunnen een slechtere waterkwaliteit en strandafslag door stormen de pret weer drukken.

Onderzoeksprogramma

Het overzicht van het NMP geeft een eerste kwalitatieve indruk van wat ons te wachten staat. Maar kwantitatieve onderbouwing en verdere detaillering van de effecten zijn nodig om adequaat maatregelen te kunnen nemen. Ook moeten we weten in welke maatregelen we kunnen investeren om ons tegen de gevolgen van klimaatverandering in te dekken. Daarvoor is een jaar geleden het onderzoeksprogramma Klimaat voor Ruimte in het leven geroepen. Eén van de programma's die gefinancierd worden uit de aardgasbaten. Binnen het programma werken wetenschappers samen met overheden, het bedrijfsleven en met maatschappelijke groeperingen aan in totaal ongeveer 40 projecten. Het programma is opge-

deeld in vier onderdelen: klimaatscenario's, CO₂-reductie (mitigatie) en ruimtegebruik, aanpassing van ruimtegebruik aan de effecten van klimaatverandering (adaptatie) en integratie- en communicatieprojecten.

Adaptatieprogramma

Prettig te weten dat er veel geïnvesteerd wordt in onderzoek. Maar daarmee zijn we er natuurlijk nog niet. We moeten ook wat doen en daar kunnen we niet al te lang mee wachten. Daarom hebben de ministeries VROM, LNV, V en W, EZ en AZ de handen in één geslagen om te komen tot een Adaptatieprogramma Ruimte en Klimaat (ARK). Dit programma bestaat uit drie fasen. De eerste fase die loopt van februari 2006 tot februari 2007 moet uitmonden in een nationale adaptatieagenda en een nationale adaptatiestrategie. In de daaropvolgende fase wordt de agenda verder ingevuld en wordt bepaald wie wat gaat doen. De derde fase is gericht op uitvoering. Nog voor de zomer zullen er werksessies plaatsvinden om aanpassing aan klimaatverandering te agenderen en om adaptatiestrategieën te bedenken en te toetsen.

Op voorhand investeren

Het zal niet makkelijk zijn om maatregelen te nemen, die mogelijk pas over 50 jaar hun vruchten af zullen werpen. Dat is ook het lastige van klimaatverandering. Een fikse storm die volgens de statistieken eens per tienduizend jaar optreedt, kan morgen gaan loeien. Maar daar moeten we dan wel morgen tegen beschermd zijn! •

Meer informatie bij Florrie de Pater (020-5982656, florrie.de.pater@falw.vu.nl), Martje Storm (mstorm@ipo.nl) en Herman Ruiters (herman.ruiters@provincie-utrecht.nl); het programma heeft ook een website: www.klimaatvoorruimte.nl

Natuurkalender

De natuur verandert als gevolg van klimaatverandering. Dat is overal om ons heen zichtbaar. De natuurkalender, een project van onder meer Vara Vroege Vogels en de Wageningen Universiteit, brengt die veranderingen in beeld. In het project 'Adaptatie EHS' doen Claire Vos van Alterra met haar collega's onderzoek naar de wijze waarop we bepaalde soorten een handje kunnen helpen om te kunnen overleven. Uit het onderzoek komen aanpassingsstrategieën, die het Rijk en provincies, maar ook waterschappen in hun natuurbelief toe kunnen passen. Die partijen zijn dan ook nu al in een klankbordgroep bij het onderzoek betrokken.

Wie bepaalt of de vervuiler betaalt?

De vervuiler betaalt. Dat is in een notendop de essentie van de Richtlijn Milieuaansprakelijkheid. Maar in welke gevallen is deze Richtlijn van kracht? En wie bepaalt dat dan, de provincies of de rijksoverheid? Als het aan IPO ligt doet de laatste dat, terwijl het ministerie van VROM deze bevoegdheid vooralsnog bij de provincies neer wil leggen.

Het begon allemaal zo mooi rond 1990, met een Groenboek en later een Witboek waarin grote, grensoverschrijdende milieuschades op privaatrechtelijke basis verhaald konden worden op de veroorzakers van deze schades. Uiteindelijk is het een publiekrechtelijk instrument geworden en is de reikwijdte niet alleen maar beperkt tot grensoverschrijdende gevallen.

Werkgroep

De Richtlijn moet voor 30 april 2007 omgezet zijn in Nederlands recht. VROM heeft hiervoor een werkgroep geformeerd waarin tal van andere departementen, lagere overheden en het bedrijfsleven zitting hebben. Aanvankelijk ging VROM er van uit dat de reikwijdte van de Richtlijn behoorlijk ruim is, een beetje vergelijkbaar met de gevolgen die de Flora- en Faunawet had voor bouw- en milieuvergunningen.

Beperkt

Met name op aandringen van het IPO is door professor Chris Backes onderzocht wat precies wordt verstaan onder milieuschade in de zin van milieuaansprakelijkheid. Daaruit blijkt dat de Richtlijn toch zeer beperkt is. Schades aan beschermde soorten, natuurlijke habitats en de bodem zoals bedoeld in de Richtlijn komen maar zeer zelden voor, ongeveer eens in de 10-100 jaar.

Waterschade

Over waterschade bestaat minder duidelijkheid. Volgens de Unie van Waterschappen kunnen ook lozingen van bluswater op een sloot of van rioolwater bij een overstort onder de reikwijdte van de Richtlijn vallen. Tenminste, als hierdoor de kwaliteit van het oppervlaktewater tijdelijk vermindert. Dit tart echter het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel, waaraan elke Europese Richtlijn moet voldoen. Volgens het IPO is de reikwijdte van de Richtlijn ook voor waterschades beperkt tot grote en langdurige negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit, en dan nog alleen voor stroomgebieden en zogenaamde oppervlaktewaterlichamen. Dit past ook veel beter in de lijn van de discussies bij de totstandkoming van de

Richtlijn. Daarbij was de steeds terugkerende vraag of dergelijke milieuschades überhaupt wel op Europese schaal geregeld moeten worden.

Bevoegdheid

De uitkomst van de discussie over de reikwijdte van de Richtlijn is allesbepalend voor de bevoegdheidstoewijzing. Als inderdaad ook kleine en tijdelijk waterschades onder de reikwijdte vallen, is het logisch dat de provincies hierin een rol spelen. Is de reikwijdte echter beperkt, dan ligt het meer voor de hand om de bevoegdheid bij het ministerie neer te leggen. Vooralsnog is VROM in haar conceptontwerp voor de wetstekst er steeds van uitgegaan dat de 'lagere' overheden. De bevoegdheid krijgen toebedeeld. Het IPO is en blijft er van overtuigd dat de reikwijdte van de Richtlijn hiervoor te beperkt is. Via het ambtelijk traject BOAG-M wordt daarom geprobeerd om VROM op andere gedachten te brengen. Mocht dit niet lukken, dan wordt via bestuurlijke weg getracht om het een en ander recht te zetten. •

Meer informatie bij Karel Giesen, 073-6808444, kgiesen@brabant.nl

Kaderrichtlijn Water biedt veel beleidsruimte

De Europese Kaderrichtlijn Water bepaalt dat het Nederlandse grond- en oppervlaktewater in 2015 overal van goede ecologische kwaliteit moet zijn. Om dit doel te bereiken is een forse extra beleidsinspanning nodig, zo blijkt uit onderzoek van het Milieu- en natuurplanbureau.

Welke ambitie heeft Nederland met het water? Welke ambitie is haalbaar en tegen welke kosten? Die vragen, op het grensvlak van economie en ecologie, waren voor het Milieu- en Natuurplanbureau aanleiding onderzoek te doen naar de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water. Het MNP richtte zich daarbij op fosfor en stikstof omdat die het meest bepalend zijn voor de ecologische kwaliteit van oppervlaktewater en op de grondwaterstand die bepalend is voor de kwaliteit van de landnatuur.

Nauwelijks verbetering

Uit het MNP-onderzoek blijkt dat met het Nederlandse beleid de waterkwaliteit in de Nederlandse zoete wateren tot 2030 nauwelijks zal verbeteren. Behalve in watersystemen waar de inrichting wordt verbeterd door bijvoorbeeld de aanleg van natuurvriendelijke oevers of hermeandering van beken. De geringe verbetering (4%) komt voor rekening van de rioolwaterzuiveringen. Het nieuwe mestbeleid zorgt ervoor dat de uit- en afspoeling van fosfor en stikstof uit de landbouwgronden op het huidige niveau blijft. Voor een substantiële verbetering van de waterkwaliteit is, aanvullend op het nieuwe mestbeleid, een vermindering van de fosforbelasting door de landbouw met circa 20% nodig. De fosforbelasting door de rioolwaterzuiveringen moet dan met zo'n 25% omhoog. Als de huidige trend in verdrogingsbestrijding doorzet, zal ook de kwaliteit van de grondwaterafhankelijke natuur nauwelijks verbeteren.

Ambitieniveau

De Kaderrichtlijn Water biedt veel ruimte aan de nationale overheden voor het stellen van haalbare en betaalbare ecologische doelen. Welke ambitie en inspanning de Europese Unie als voldoende zal beschouwen is echter



Foto: Michiel Wijnbergh.

nog onzeker. Een belangrijke voorwaarde is dat de gehanteerde ambitie en de termijn waarop de doelen gehaald worden door de Nederlandse overheid goed worden onderbouwd met een maatschappelijke kosten-batenanalyse.

Resultaatverplichting

Voor wateren en gebieden die onder de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen (de Natura 2000-gebieden) geldt mogelijk een resultaatverplichting voor 2015. Mocht dit inderdaad het geval zijn, dan betekent dit dat in 2015 de milieuecondities, waaronder waterkwaliteit en grondwaterstand, in die gebieden op orde moeten zijn. Dit vergt een grote inspanning. In 50.000 ha Natura 2000-gebied op het land moet de verdroging zijn opgelost (geschatte kosten circa 30 miljoen euro per jaar) en in een aantal

Natura 2000-meren moeten de condities voor helder water zijn gerealiseerd (geschatte kosten circa 20-40 miljoen euro per jaar).

Meer informatie bij Willen, Ligtvoet, MNP-programmaleider Water & Ruimte, 030 274 3149, willem.ligtvoet@mpn.nl

Het rapport 'Welke ruimte biedt de Kaderrichtlijn Water? Een quick scan.' is beschikbaar op www.mnp.nl of per e-mail: irma.ruger@mpn.nl.

Provincies volop aan de slag met omgevingsvergunning



De omgevingsvergunning is een integrale vergunning voor fysieke activiteiten. Dit betekent dat men voortaan niet meer bij de gemeente een bouw-, sloop-, monumenten-, kap- of gebruiksvergunning, bij de provincie een milieuvergunning en bij het Rijk een natuurbeschermingsvergunning hoeft aan te vragen.

De provincies willen de eerste omgevingsvergunning op 1 januari 2008 verlenen. Dit is een ambitieus doel. De provincies zijn zich dit terdege bewust en zijn keihard aan de slag gegaan. Alle provincies hebben projectteams geformeerd en zoeken contact met gemeenten. Daarnaast lopen er verschillende pilots. In IPO-verband wordt gewerkt aan een gezamenlijk implementatieplan.

In interprovinciaal verband bestaat sinds januari het platform WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), waarin alle provinciale coördinatoren de ontwikkelingen bespreken. Het platform gaat een interprovinciaal implementatieplan opstellen, waarin de uitvoeringsproblemen worden beschreven en oplossingsrichtingen worden geschetst. Ook zal in het plan worden aangegeven wat de provincies gezamenlijk oppakken en wat elke provincie individueel moet uitvoeren.

Implementatieplan

Het implementatieplan richt zich op de rol van de provincie als bevoegd gezag en regisseur. Ook de verhouding tussen de overheden wordt onder de loep genomen. Voorts krijgt de organisatie van de werkprocessen aandacht, evenals zaken als de competenties van medewerkers en ondersteunende middelen op onder meer ICT-gebied. Kortom, alles wat nodig is om de omgevingsvergunning op een soepele manier te kunnen verlenen krijgt aandacht. Achter deze simpele opsomming zit overigens nog een wereld vol vragen en problemen die

beantwoord en opgelost moeten worden. Verder geldt dat al deze aspecten ook één op één voor het handhaven van de omgevingsvergunning van toepassing zijn.

Vinger aan de pols

Dit is slechts een greep uit de activiteiten die de provincies ondernemen. Naast de implementatie van de omgevingsvergunning loopt namelijk ook nog het wetgevingsproces. De ministerraad heeft onlangs ingestemd met het wetsvoorstel en dit ligt nu voor advies bij de Raad van State. Daarnaast wordt nog gewerkt aan de algemene maatregel van bestuur waar in de wet regelmatig naar wordt verwezen; hetzelfde geldt voor de invoeringswet. Ook hier houden de provincies de vinger aan de pols en wordt nauwlettend in de gaten gehouden welke keuzes worden voorgesteld en wat de gevolgen voor de provincies zijn.

Meer informatie bij: Ruud Bruggeman (IPO), 070-8881210, rbruggeman@ipo.nl

De Europese Commissie heeft haar milieumambities voor 2006 verwoord in een werkplan. De nadruk ligt dit jaar op energie, maar ook luchtverontreiniging, klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit zijn belangrijke onderwerpen. Al deze activiteiten vinden hun weerslag in het werkprogramma 2006 van de Kerngroep Europees Milieubeleid (IPO-KEM).



De Europese Commissie publiceert dit jaar zowel een groenboek over duurzame energie als over klimaatverandering. Foto: Michiel Wijnbergh.

Eén van de voornaamste onderdelen in het werkplan 2006 van de Europese Commissie is de herziening van de richtlijn die de Nationale Emissieplafonds voor luchtverontreiniging vastlegt (NEC). Ook vindt er een evaluatie plaats van de richtlijn voor de best beschikbare milieutechnieken (IPPC). Op energiegebied staat er eveneens heel wat te gebeuren. Er wordt gekeken naar energie-efficiency en meer inzet van biobrandstoffen. En over duurzame energie verschijnt een groenboek, een Europees discussiestuk aan het begin van de beleidsvorming. Een soortgelijk groenboek handelt over het anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering. Tevens wordt er gewerkt aan nieuwe maatregelen om het verlies aan biodiversiteit voor 2010 te stoppen.

Niet in het werkplan staan zaken waarin de Europese Commissie al een initiatief heeft genomen en die nu in de besluitvorming tussen Milieuraad en Europees parlement zitten. Toch zullen ook deze in 2006 natuurlijk volop in de belangstelling staan. Denk maar aan de uitgebrachte ontwerpverplichtingen voor luchtkwaliteit en hoogwater. En ook de thematische strategieën voor bodem en afval blijven belangrijk.

KEM-matrix

Alle zaken die de Europese Commissie aanstipt komen terug in het werkprogramma 2006 van de Kerngroep Europees Milieubeleid (IPO-KEM). In het elk kwartaal uit te brengen voortgangsoverzicht (KEM-matrix) staat welke bijdrage IPO precies levert. Hierin worden ook de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenen genoemd. Sommige dossiers vragen namelijk extra bestuurlijke inzet, terwijl voor andere dossiers ambtelijke inzet volstaat. Overigens verschilt dat per beleidsfase (zie kader).

Experts

Voor de prioritaire dossiers melden de provincies ambtenaren met kennis van zaken aan, waarna IPO-KEM uit deze groep mensen een expert selecteert. Deze expert levert, vanuit zijn deskundigheid en feeling voor andere

(bestuurs)culturen, inbreng voor nieuw beleid en lobbyt daar ook op. Belangrijk daarbij is het verbinden van vakinhoud en bestuurlijke inzet. De expert draagt zorg voor vooruit- en terugkoppelen naar interprovinciale collega's, IPO-KEM en contactpersonen van het Huis van de Nederlandse Provincies. Inmiddels is een eerste bijeenkomst van experts gehouden. Daaruit bleek dat er een grote behoefte bestaat om dit vaker te doen. Afgesproken is daarbij dan ook de informatie-uitwisseling te verbeteren.

Europese netwerken

Voor het werken aan deze dossiers zijn de Europese netwerken belangrijk. IPO doet in 2006 mee aan ENCORE (bestuurlijke regioconferentie op milieugebied), CEMR (raad van Europese regio's en gemeenten), IMPEL (uitvoeringsgericht handhavingnetwerk) en EPRO (milieunetwerk van regionale vertegenwoordigingen in Brussel). Daarnaast wordt in Den Haag regelmatig overlegd over de Nederlandse inbreng in Brussel. Bij dit overleg zijn VROM, VNG en de Unie van Waterschappen betrokken. Dit jaar gaat IPO in de Europese Groene Week, eind mei, op bezoek bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Europese Unie.

Symposium

In 2006 bestaat de Kerngroep Europees Milieubeleid bovendien tien jaar. Reden genoeg om in november een symposium te houden waarbij veelvuldig wordt teruggeblikt, maar waarbij zeker ook vooruit wordt gekeken op de interprovinciale lobby-activiteiten op milieugebied. ●

Het werkplan 2006 van de KEM is te vinden op www.ipo.nl onder Milieu Algemeen en onder Europa. Daar staat ook het voortgangsoverzicht van de prioritaire dossiers (KEM-matrix).

Meer informatie bij Ronald Groen, 070-3735575, GROEN-R@pzh.nl

Drie beleidsfasen

Er wordt onderscheid tussen de scopingfase, de voorbereidingsfase en de raadsfase. In de scopingfase is er nog geen document uitgebracht. Toch is bekend dat er bij de Europese Commissie ambtenaren of experts zijn die nadenken over een bepaald onderwerp.

Het kan ook zijn dat wij als provincies vinden dat ze dat zouden moeten doen. 'Ruimtelijke ordening en milieu' en de aanpak van monitoring zijn daar voorbeelden van. De inzet is dan primair ambtelijk.

De voorbereidingsfase begint met de aankondiging van de Europese Commissie dat een initiatief wordt voorbereid. Aanvankelijk gaat het om ambtelijke inzet, maar naarmate de voorbereiding vordert, kan ook bestuurlijke inzet nodig zijn.

De raadsfase is de formele procedure die start met een (regelgevings)initiatief en eindigt met de officiële afkondiging. Deze fase heeft weliswaar raadsfase, maar vaak gaat het om de co-decisieprocedure waarin Milieuraad en Parlement samenwerken. De Richtlijn Luchtkwaliteit zit nu in deze fase, waarin ook het Comité van de Regio's een formeel advies uitbrengt. In deze fase is vaker sprake van bestuurlijke inzet op een dossier.

Roeien tegen de stroom in



Heb je ook wel eens de idee dat milieuproblemen niet serieus genomen worden? Ik wel, regelmatig zelfs. Een voorbeeld. Vandaag, 20 maart, is de lente begonnen. En wel exact om 19.26 uur. Om nou te zeggen dat ik ook dat typische lentegevoel had, nou nee, absoluut niet. De fiets-

tocht van mijn werk naar huis was kil en koud. Slechts af en toe vocht een waterig zonnetje zich door de wolken, maar daar is ook alles mee gezegd. Handschoenen, een capuchon en een dikke winterjas moesten me nog enigszins beschermen tegen de gure wind. Desondanks verkondigen hele volksstammen dat het warmer wordt. Dat de aarde opwarmt en dat dat heel alarmerend is. Ik merkte daar de afgelopen weken bar weinig van. Zelfs Erwin Krol vertelde dat het de koudste maartmaand is in 150 jaar. Als het zo lang zo koud blijft, dan zal het wel meevallen met die opwarming. Een logische vraag toch? En als het toch anders is, zijn zijn mensen daar dan wel de oorzaak van? Of zijn er toch misschien andere, onbekende, factoren die een veel grotere rol spelen? Feit is dat er constant, ook vanuit de wetenschap, twijfels worden geuit over de invloed die de mensen hebben op het klimaat. En dit soort discussies bemoeilijken de oplossingen die nodig zijn om de klimaatverandering tegen te gaan.

Ander voorbeeld. Luchtkwaliteit. Al vele maanden woedt in Nederland een discussie over de slechte kwaliteit van het lucht. Overigens niet zozeer vanwege bezorgdheid over onze gezondheid; het feit dat Nederland op slot dreigt te gaan is de voornaamste reden van alle commotie. Maar los daarvan, het milieu kwam weer in de belangstelling te staan. Er werden maatregelen voorgesteld om de kwaliteit van de lucht te verbeteren, er werd geld voor vrijgemaakt en het probleem werd aangepakt. Dat er ook nog flink moest worden gepolderd om zaken voor elkaar te krijgen laat ik hier verder buiten beschouwing. Het belangrijkste was dat een echt milieuprobleem weer eens de aandacht had. Maar ook hier worden er opeens twijfels geuit. Het Milieu- en natuurplanbureau heeft namelijk onlangs laten weten dat andere meetmethoden laten zien dat het wel meevalt met die luchtverontreiniging. Het bekende ruimtekaartje waarin Nederland rood en donkerrood was is aan herziening toe. De steden zijn nog wel rood, maar de rest van Nederland kleurt redelijk groen. De gevolgen voor de discussie over de luchtkwaliteit zijn nog niet duidelijk, maar ik vrees het ergste. Een andere meetmethode kan dus voldoende zijn om een probleem - dat maandenlang als zeer urgent werd ervaren - in twijfel te trekken. En twijfels over de zin van het uit te voeren beleid is funest voor het draagvlak.

Het is dan ook niet vreemd dat de toestand van het milieu door velen niet als een urgent probleem wordt beschouwd. Mensen horen niet graag slecht nieuws. En zeker als het onbehaaglijke gevoel dat dit nieuws teweegbrengt door twijfels kan worden weggenomen, dan is men daar zeer ontvankelijk voor.

Milieuprofessionals hebben de moeilijke taak om tegen deze stroom in te roeien. Dat is niet erg, want van weerstand word je hard. En dat vind je in de mensen die in het milieuveld bezig bent terug. Een enorme betrokkenheid en fanatisme om de problemen te lijf te gaan. En gete op de talloze milieuproblemen die nog op een oplossing wachten is dat maar goed ook.

Ruud Bruggeman,
Coördinator PRISMA.

Colofon

Uitgever

Milieuwerk wordt uitgegeven door het Interprovinciaal Overleg (IPO)
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
telefoon (070)8881212

Abonnementen en adreswijzigingen

ADREPAK
Postbus 45666
2504 BA Den Haag

Eindredactie en productie

De Graaf Communicatie,
Postbus 158
1600 AD Enkhuizen
telefoon (0228) 326068,
telefax (0228) 317734
e-mail graafcom@wxs.nl

Basisvormgeving

Manifesta, Rotterdam

Opmaak

Herman R. Fuit, Den Haag

Druk

RS Drukkerij B.V., Rijswijk

ISSN: 0927-7463